

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 15 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

UN ACT MĂREȚ

ȘI VREDNIC DE TOATĂ LAUDA.

În 6 Noemvrie n. a răposat în comuna Toracul mare (Banat) parochul și vicariul protopopesc *Pavel Tempea*, deplâns de neconsolabila sa soție, dna *Anastasia n. Suciu*.

Câți l-au cunoscut în viață pe defunctul, au știut că e un adevărat preot român, bărbat cu vederi largi și pururea muncitor; ear' viața conjugală a ambilor a fost o armonie perfectă sufletească, isvorâtă din cele mai nobile sentimente omenestii.

Defunctul nu a lăsat testament, și așa în lipsa descendenților, dna văd. *Atanasia Tempea* a moștenit și jumătatea soțului ei, din frumoasa avere agonisită la olaltă.

Acești oameni cu gândirea superioară încă până era fericitul soț în viață s'au decis, ca partea cea mai mare a averii lor so testeze *bisericii și neamului*.

Doamna văduvă *Anastasia Tempea* numai decât după moartea soțului ei a adus în deplinire aceasta măreață hotărâre, astfel că în 9 l. c. Joi, săptămâna trecută, a scris înaintea notarului public documentele prin care a donat înființării episcopiei gr-or. române din

Timișoara 40.000 cor., ear alumneului gr-or, român din Timișoara tot 40.000 cor. atât în numele său, cât și în al fericitului ei soț, și din restul averii s'a mai format o fundațiune de 2000 cor. pe sama bisericii gr-or. române din Toracul-mare, rămânând o sumă frumoasă și pentru rudele din ambele părți pe care o vor moșteni după moartea generoasei doamne.

Documentele de lipsă le-a făcut la fața locului dl avocat din Timișoara Dr. *Aurel Cosma*, care le va și prezenta forurilor interesate spre aprobare.

Știu bine că doamna *Tempea* n'a rivnit nici când după măriri lumești, ci pătrunsă de adevărata nobleță a inimii sale românești, a voit să contribuie la ridicarea așezămintelor neamului nostru pentru care cu fericitul ei soț, împreună a muncit o viață întreagă.

Dar' cu toate că nu așteaptă laudă și preamărire, dau publicității acest act de înaltă pietate creștinăască și națională, ca toată suflarea românească să aducă acestor soți prinosul de recunoștință binemeritată, ear exemplul lor măreț să afle imitare în cercuri cât mai largi.

Visul bănașenilor s'a apropiat acum cu un paș gigantic spre realizare și întăritus'a convingerea în noi, că câtă vreme noi Românii vom avea astfel de

caractere nobile, nu avem să ne temem soarta poporului nostru. Fericiti și mândri ne simțim, când vedem că și noi avem oameni, cari deja în viață își ridică monument aere perennius.

Acest monument și l-a ridicat în iuima neamului românesc dna văd. *Anastasia Tempea*, unde în veci are să-i rămână gravat numele, împreună cu al decedatului și regretatului ei soț.

• T. B. •

El.

Introducere

la tractatul practic despre înființarea și funcțiunea însoțirilor agricole

(Urmare.)

Nu este indiferent dacă în fruntea statelor europene cari să ocupă cu cercetări serioase asupra crizei prin care trece agricultura, stă tocmai Anglia. Țeara agriculturii model din trecut, azi statul cel mai industrial și comercial, a început să facă cercetări asupra agriculturii și viitorului ei. Anglia într'un singur an a importat din statele unite Nordamericane, din Rusia, România, Argentina, India, Australia și Chile 78.7 milioane hectolitre cereale, și pe baza

FOIȚA

Poezii, de Octavian Goga

În capitala țării noastre, în Budapesta apare de 3 ani încoace o revistă românească pentru literatura și artă cu numele »Luceafărul«. Revista aceasta a înființato niște studenți tineri și însuflețiți, stăpâniți de entuziasmul și idealismul cel mai curat, cum dureră puțin să găsească între numărul mare de tineri români, cari crescuți de străini, sunt străini și de sufletul neamului nostru. Unul dintre întemeitorii revistei, tinărul poet O. Goga și-a adunat o parte din poezii într'un volum apărut în editura »Luceafărului« (Zöldfaucza 7 IV. Prețul 2 Coroane.) N. Iorga face următoarea frumoasă aprețiere despre poet și poeziile sale.

Tinărul mic carc s'a desvăluit în puțină vreme ca stăpân sigur peste însușiri de poet mare, s'a născut în Rășinari, nu dintr'o familie de preoți de acolo, ci din familia preoților rășinarieni. Rășinarul e satul de peste pădurea Sibiului, un sat vechi și mare, un sat adevărat și curat românesc. El adună în sine înalta frumuseță a muntelui cu binecuvântarea ogoarelor și cu foarte multe tradiții, întipărite biserici, zugrăveli și manuscrise. Oamenii de acolo sunt înstăriți și mândri, și tocmai de aceia ei sânt mai adânc o nenorocire a neamului lor, supt care iobăgimea săracă și smerită din alte părți se pleacă fără murmur. De jur împrejur, în acele văi și pe acele coaste sibiene trăiește, în aceleași simțiri și cu aceleași datine, cea mai frumoasă și mai nobilă țărănime a neamului românesc. Cine s'a născut și a copilărit acolo, cine s'a întors depe depărtate plaiuri în acele locuri,

ca la un izvor de mângăiere și de îmbărbătare, acela nu poate fi în viața sa întreagă, decât omul aceluia pământ, în care sunt prinse toate rădăcinile sufletului său. Și, fiindcă, acel Ținut e ca o icoană înaltă și limpede a Ardealului românesc, acel scriitor va fi în stare să-i spuie toate frumusețile, să-i înțeleagă toate durerile, să-i șoptească toate speranțele și să trâmbețe pentru dânsul imnul luptelor viitoare. Nota dominantă a sufletului său va fi aceasta.

El va fi un poet local, în cel mai înalt și mai adânc înțeles al cuvântului, și va ajunge unul din poezii naționali, nu plecând dela teorii sau dela sentimente generale, ci dela nemarginita dragoste pentru casa sa, pentru brazda sa, pentru biserica sa, pentru satul său, pentru ținutul său oltean și pentru țara sa ardeleană. El va iubi poporul românesc, nu din datorie, nu din conștiință de cărtu-

datelor, oficioase producțiunea agricolă e azi cu 60% mai mică decât era înainte de asta cu 20 de ani producțiunea unei recolte mijlocii. În decursul celor 2 decenii din urmă a scăzut numărul muncitorilor agricoli cu 242.000, ear suprafață sămănată cu grâu a scăzut sub domnia liberschimbului (adecă în cei 35 ani din urmă) cu 3 mil. acres (adecă 120 mil. de ari), 1 ar=100 m²

Importul cărnii de oaie a crescut în decurs de 12 ani dela 5000 la 120000 de tone. Raportul comisiei încredințate cu studiarea chestiunii silosurilor (magazine de bucate, elevatori) accentuează însemnătatea cea mare ce o pot avea astfel de magazine pentru apărarea țării, și să recomandă cu înzistență regimului ca se compună cât mai în grabă o comisie din reprezentanți ai agriculturii, ai comerțului de bucate, ai armatei și marinei ca să facă o dare de seamă despre modul cum s'ar putea hrăni populațiunea regatului britnic izolată într'un caz de războiu.

Urmarea acestor constatări a fost cererea de a să introducă iară vama protecționistă pentru bucate și vite, adecă un sprijin indirect dat agriculturii indigene.

Dacă Anglia industrială și comercială să interesează în măsură așa de mare de agricultura ei, atunci ce să zicem de celelalte state agricole, bunăoară de Rusia. »Cămara Europei« cum să numia odinoră Rusia, a ajuns în urma neperfecționate agriculturii și în urma repetitelor recolte slabe, ca foametea să fie cronică în ținuturi extinse ale împărăției. Visteria rusească trebuie

rar sau din simpatie de artist, ci din iubirea trainică și veșnică pentru părinții de-acasă pentru frații de joc, pentru vecinii bine cunoscuți, pentru preotul satului și pentru lăutarul satului, și de aici pentru toți oamenii satului, Ținutului și țării sale ardelen.

Oriunde ați deschide volumul lui Octavian Goga, veți găsi pretutindeni această singuranță în orice observație și în orice cuvânt, această precizie în amănunte, în cele mai mici amănunte, până la firul de izmă creată ce tremură în marginea Oltului, până la cei doi pui de nevăstuică ce se strâng pentru somn la căderea sfântă a serii. Și veți găsi aceiași mărgenire și intimitate a iubirii, aceiași îmbrățișare strânsă și caldă, care prinde cutare rân, cutare dascăl schiop și glumeț, cutare lăutar, pe care-l chiamă Lae Chiorul și a fost un țigan asupra sfârșitului căruia se poate plânge, cutare căprar, cutare vecin. Până și când răsună în strune

să întrebuinteze an de an milioane pentru bucate ce le împarte printre populația muritoare de foamă.

Populația aceasta însă încă e așa de decăzută, încât bucatele ce le capătă, le duce pentru otrava de erucă (spirt) ori pentru niște bănuți cărcimărilor ori negustorașului, cari la rândul lor liferează bucatele astel adunate din nou regimului.

Intre aceste două extreme să mișcă toate celelalte state cu agricultura lor. Firește cele mai frumoase planuri de reformă să croiesc și să desbat, dar de regulă nu să pot aplica. Nu mai departe decât luna trecută a conchemat ministrul de agricultură unguesc de pe vremea aceia György (căci acum avem altul pe Feilitsch) un sfat mare la Budapesta, ca se hotărăscă în ce mod s'ar putea ajuta proprietarilor de moșii mici să scape de datorii. Aceștia după cum știm sunt așa de tare înglodați în datorii, încât toată munca lor de peste an curge în cassa creditorilor, ba adesea nici nu să ajunge.

Resultatul practic al acestei consfătuiri știm că e o nimica mare, căci György s'a adus, iar pe domniile ceilalți directori de bănci, bancheri și proprietari mari, par'că de suferința micilor proprietari îi arde!

Față în față cu agricultura europeană împărțită în sute de mii de unități mici, cari nu sunt în stare să țină pept cu factorii economici puternici ai piețelor mari, stă America cu grandioasa însoțire a celor 90,0^o dintre multele magazine de bucate (numite acolo elevatori). Vedem de altă parte pe renumitul chemist Iago cum experimentează cu succes pre-

de aramă un cântec de mărire pentru Vodă Ștefan bătrânul, nu e vorba de Moldova lui de Suceava lui, de luptele lui cu Turcii, de câmpia cu Podul-Inalt și de Valea Albă a Războienilor, ci simțul de respect și iubire al poetului se întoarce de la locurile de străbună slavă românească spre cele de lungă și cumplită robie a aceluiași neam, unde se frânge de neputința de a da fapte mântuitoare sufletul poetului:

Măria Ta, suntem bătuți de nevoi,

La noi în zădar ară plugul,

Căci holdelor noastre cu spicul de aur

Străinul le fură belșugul.

Și e ardelenescă, caracteristic și apriat ardelenescă și această pornire vijelioasă în care se pare că tremură zale și săbij se ciocnesc de scuturi, acest mare avânt pătimaș și sălbatic pe câmpiile idealului, în care și un poet tânăr poate învinge pe dușman și câștiga de acele biruințe care pregătesc mân-

sarea făinii ca să-i reducă volumul și să o facă astfel mai potrivită pentru export. Bucatele, carnea și poamele, încă nici nu sunt toate produsele, cari venind în mare din America, vor bate agricultura și viticultura europeană la ea acasă. Mai vine apoi și Australia, care în vremea din urmă să pregătește cu concurența în anumiți articoli. D. e. comerțul de unt a luat o dezvoltare așa de uriașă, încât să facă mereu experimente să-l conserve în sticlă, paie și gyps pentru ca să-l facă transportabil. Până acum le-a și succes să conserve untul așa de bine de l'a putut transporta la depărtare de 700 miluri, adecă până în Africa de sud. Astfel de fenomene pune în vedere viitorul apropiat agriculturii europene! Dar nu-i de lipsă să creadă cineva ca vrem să speriăm cu exemple luate așa de sus. Nu avem decât să ne întoarcem privirile iară jos, jos de tot, la starea înapoiată dela noi acasă și la urmarea cea mai neagră a acestei stări, adecă la sărăcia ce predomină și la sora ei de cruce, la patima beției ce cuprinde tot mai mari cercuri de nenorociți, pentru-ca să ne punem pe gânduri. Cu atât mai vârtos, fiind-că chiar de ar fi singuraticii noștri economi încă pe atât de culți și să samene și să gunoiască încă pe atât de rațional, cu un cuvânt să se folosească de toate bunurile chemice și tehnice ale achizițiunilor agriculturii moderne, dacă piața mare va fixa prețul bucatelor sub spesele efective de producțiune și dacă creditorul ipotecar va pretinde rata ori anuitatea fără amânare, atunci toată munca dezvoltată peste an de agricultor nu plătește nimic. Singuraticul

tuirea poporului său. Aici nu e nimic din căldura patriotică de acum douăzeci-treizeci de ani care făcea pe un Alexandri, să făurească în răgaz, înaintea unor privitori câștigați d'înainte, cântările de mărire ale României nouă. Nu, ci e revărsarea, în forme create năprasnic, a unei dureri care s'a grămădit clipă de clipă într'un suflet neobișnuit de simțitor la sângeroasele jigniri ale dreptății și mândriei neamului său, e strigătul de agonie al pieptului pe care-l sfărâmă o stâncă.

Și fiindcă astfel este această carte, nu va fi om tânăr, nu va fi suflet tânăr în Ardeal, care să nu să încălzască de ritmurile războinice, care să nu verse lacrimile sale cele mai bune și cele mai ascunse peste aceste versuri ce s'au închegat în lacrimi. Orice primire i se va face în România, ea nu va putea să se apropie de aceia pe care o va întâmpina în țara pentru durerile căreia a fost scrisă.

econom stă în fața acestor puteri mari economice neînarmat, și neajutat de nimeni el trebuie să ajungă la sapă de lemn, în atârănare economică.

Aci numai însoțirea mai poate ajuta. Dacă unul singur nu poate prăvăli un bolovan asta nu va să zică, că bolovanul nu s'ar putea stârni din loc. Dacă pun 20, 30 inși mâna merge cu ușurință, căci însoțirea crează putere nouă. Numai conștiința tinerii la olaltă, adică a solidarității, exprimată în praxă prin însoțire, va putea să poarte cu izbândă arma în apriga luptă economică cu dușmanul nevăzut al capitalismului. Din peirea atâtor existențe mici economice și din situația desperată din care singuratici isoiați înzadar s'au luptat să scape, s'a născut și prinde tot mai adânci rădăcini nădejdea în viitorul vieții celei nouă a însoțirii. Însoțirea e zidită pe baza ideii ajutorului reciproc, toți pentru unul și unul pentru toți. Ea are menirea nobilă să mântuiască de peire pe cei mici dar harnici, fie acestia proprietari ori desmoșteniți; să le dea posibilitatea de a-și recâștiga cel puțin independența economică, dacă nu și cea socială. Însoțirea are scopul să lumineze mintea celor mici, că nu sunt condamnați cu ori ce preț la peire, ci li să poată ajuta dacă dau înșiși mâna de ajutor. Pe cel mic nu'l va cruța nici mila celor puternici, nici ajutorul statului nu'l va pune în picioare, ci numai el însuși își va putea ajuta însoțindusă cu mai mulți cari să află în aceeași condiție, creând astfel o putere nouă economică care va putea rezista cu succes și față de mai tari. Însoțirea este și răspânditoarea virtuților economice. S'a băgat de samă că însoțirile servesc pe lângă înaintarea economică, și însușirile spirituale și morale ale însoțitorilor. Ea este cea mai bună școală care cultivă simțul de solidaritate, conștiința de sine și încrederea în puterile proprii.

(Va urma.)

Cultura bucatelor.

În timpul din urmă s'a sporit tot mai tare numărul acelor economi, cari nu se mai mulțămesc cu o cultură extensivă (estinsă) a bucatelor ci au început reducerea cultivei acelor în conținutul creșterii și tinereii vitelor, adică a unei economii intensive. Pe lângă toate acestea, bucatele se cultivă la noi pe întinderi destul de însemnate, după-cum

se poate vedea aceasta și din câteva date statistice, pe cari le publicăm aci după unele foi economice.

Grâul se cultivă la noi pe un teritor de aproape 6 milioane jugăre catastrale, săcara pe 2 milioane, orzul pe 2 mil. ovăsul $1\frac{3}{4}$ mil. iar cucuruzul pe 4 mil. jugăre catastrale. În cei din urmă 15 ani s'a sporit numărul pământurilor arătoare cu 500 de mii de jugăre, din care numai pe grâu se vine o sporire de 150 de mii jugăre, iar restul se vine pe plantele de nutreț și comerciale.

Din aceasta se poate vedea fără îndoială, că sporirea nu e egală. În apropierea căilor ferate se cultivă cu deosebire napi de zahăr, plantele uleioase și de nutreț. Tot în apropierea căilor ferate se mai cultivă pe unele locuri într'o măsură mai mare și vița de vie, pomii și pășuniile mai dese.

Plantele de nutreț, adică: trifoiul lăptărnă, mazăricea s. a. se cultivă până acum numai pe $1\frac{3}{4}$ milioane jugăre catastrale. Dar numărul acesta abia e de ajuns, ca să se poată ține vacile dela 1000 societăți de lăptărit. Starea plantelor de nutreț e aproape aceeași de acum 15 ani. Ce e drept că în economiile cele mai mari se mai îngrașă cu plantele numite și un număr oarecare de vite pe fiecare an dar aceasta și mai înainte tot așa s'a întâmplat.

Prețul grâului pe an face 672 milioane de coroane, al săcării 182 milioane, al orzului 169 milioane, iar al ovăsului 156 milioane. Așa dar acestea patru spicoase ne dau pe an aproape 1200 milioane de coroane. Cucuruzul se cultivă pe an în preț de 300 milioane de coroane.

În sumele de mai sus sunt cuprinse și bucatele acelea, pe cari le mâncăm. Se știe anume, că pela orașe și chiar pela unele sate se consumă mai multă mămăligă, cu deosebire pe timpul de iarnă.

Mămăliga cu lapte și carne de porc este stălpul casei economilor noștri. De aceea apoi e și constatat, că în părțile locuite de Români se consumă mai mult cucuruz, ca grâu. Dar acest metod de nutriție va mai suferi oare-care schimbare, din pricină că aceste două roade de cucuruz din acești doi ani din urmă n'an prea izbutit pe cele mai multe locuri.

Pe unele locuri, cultura de bucate a economilor noștri, se restringe mai cu samă la aceste două sămănături. Dar astăzi e pe deplin constatat, că într'o economie bine întocmită se mai pot cultiva și alte plante, cari la vânzare au un preț cu mult mai mare, ca grâul și cucuruzul. Dacă în acești doi ani din urmă au avut și aceste două bucate un preț mai bun, se nu ne amăgim a crede, că și pe viitor are să fie tot așa. Nu! Doamne ferește. Pentru-că când sunt ani mănioși, prețul lor scade într'un mod foarte însemnat.

Chiar că d'ar intenționa o parte a economilor schimbarea acestor două sămănături, nu ar pute-o face aceasta așa ușor din pricina aceea, că unde nu e câmpul comasat, ci se practică tot sistemul celor trei câmpuri, dintre cari unul se cultivă numai cu grâu al doilea cu cucuruz, iar al treilea se lasă în ogor, acolo vrând-nevrând fiecare trebuie să cultive numai același soi de bucate pe care adică îl cultivă și ceilalți economi.

Dacă și în sistemul celor trei câmpuri, mai vedem cultivându-se pe ici colea și alte bucate, ca orz, ovăs, mălai hrișcă, bob ș. a. apoi cultura acestora e mai numai ca de rudă, cum se zice, ca adică se nu li se peardă sămânța. Ar fi deci tare de dorit, ca și în sistemul celor trei câmpuri să se facă o spărtură în înțelesul articolului de lege XII din anul 1894 și să se lase o parte de câmp și pentru cultura plantelor de nutreț, a ovăsului, a napilor de nutreț ș. a.

Nu tot așa se întâmplă în câmpurile comasate! Aci fiecare proprietar poate cultiva bucatele și plantele acelea, pe cari le știe el mai de preț și mai bune pentru împrejurările economice, în cari se află. Acestor câmpuri este a se mulțumi, pe unele locuri, nu numai starea înfloritoare a vitelor, ci chiar și a unor plante mai de preț, ca cum e grâul și cucuruzul.

Așa dar' să nu mai cultivăm atîta grâu și cucuruz ca până acum, ci mai multe plante de nutreț, cu cari să putem nutri vitele bine, atunci apoi și dacă nu să facem mămăliga din cauza secetei, vindem numai un vițel frumos și cu prețul aceluia atîta cucuruz putem cumpăra. ca să avem mămăligă mai pe tot anul cu casa întreagă.

Ioan Georgescu

Concurs.

Devenind vacant postul de secretar II al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, prin aceasta se publică concurs pentru ocuparea acestui post sub următoarele condițiuni:

Concurenții au să dovedească că sunt români, că au terminat studiile academice și eventual activitatea lor pe terenul cultural și literar.

Postul va fi de ocupat la 1 Ianuarie 1906 și cel ales nu va putea ocupa altă funcțiune împreună cu oare de birou sau de școală, ci va avea să considere postul de secretar II-lea ca ocupațiune a sa principală. Agendele secretarului II sunt prevăzute în §-29 din statutele »Asociațiunii« și până la sistematizarea definitivă a postului, se vor

stabili de directorul cancelariei în conțelegere cu presidentul »Asociațiunii«. Secretarul II. va avea să provadă în deosebi și agendele de custode al Muzeului, din care cauză se vor preferi concurenții cu experiențe pe acest teren.

Salarul anual e C. 1800.— fără alte emolumente.

Cererile au să se adreseze Biroului »Asociațiunii« Nagyszeben, strada Morii 6 până la 1 Dec. n. a. c. Cererile intrate după acest termen nu se vor lua în considerare.

Sibiu, din ședința comitetului central, ținută în 10 Octomvrie 1905.

Ioșif Sterca Șuluțu Ioan I. Lăpădatu m. p.
secretar substituit.

Expoziția de poame din Mercurea.

Zilele de 26—30 Oct. n. c. se numără între zilele memorabile din viața populațiunii române din orașul Mercurea și jur.

Invitarea caldă, sinceră a »Reuniunii române agricole din comitatul Sibiu«, în cauza aranjării expoziției de poame, viu resunet a aflat în inimile, ce bat pentru binele și înaintarea poporului muncitor. Ea în mișcare ne-a pus pe toți cu mic cu mare. Expoziția bun prilej ne-a dat de-a ne manifesta cu vrednicie și de a ne arăta în fața conlocuitorilor noștri de altă limbă, că vocea conducătorilor noștri ne găsește pe toți la locul seu.

Comitetul aranjator local, instituit încă din vară, în frunte cu protoprezbiterul nostru Avram Păcurariu, și-a împlinit datorința cu vârf și îndesat. Ideea de a ține din privilegiul expoziției conferența învățătoarească și cea preoțească, sfințirea frumosului edificiu școlar, sinodul protopresbiteral, concertul corpului învățătoresc, reprezentarea de diletanți și petrecerea cu joc, — a fost una ein cele mai fericite. Aceste serbări au făcut de partea românească a Mercurei 5 zile de-a rândul a fost loc de întâlnire pentru întreaga preoțime și dascălime cum și pentru fruntașii noștri din Mercurea și jur.

Conferențele și sinodul protopopesc au fost conduse cu tactul recunoscut de părintele protopop Avr. Păcurariu. Hotărârile luate și cestiunile debătute în aceste corporațiuni mature au să fie bogate în consecvențele lor. Actul pompos al sfințirii școlii, condus de părintele asesor conzistorial Dr. Ilie Cristea, în calitate de mandatar al Excelenței Sale Metropolitului I. Meșianu, și cu o mare azistență de preoți a fost o sărbătoare de prea mărire și de mulțămită cătră atot puternicul D-zeu, ocrotitorul neamului românesc. Cuvântul ocazional, rostit de păr. Cristea, în vibra-

țiune a pus toate coardele simțitoare ale inimilor noastre. La sărbare au asistat, pe lângă preoțimea și învățătorimea noastră, prim pretorul Mangesius, preotul rom. cath. și cel ev. luth., notarul Finger, funcționarii judecătorei cercuale, ai preturii și ai comunei.

Terminat actul sfințirii, publicul azistent s'a prezentat în frumos și cu mult gust arangiata expoziție de poame ce ne-a convins încă odată despre multul gust și dibăcia femeii române. D-nelor române din Mercurea, și între acestea dnei Agnes Dr. Măcelariu și Agapia Vulcu, li se revine meritul pentru frumosul aranjament.

Vice-presidentul Reuniunii, dl. I. Chirca (Săliște), azistat de membrii comitetului Dr. P. Șpan, Emil Verzariu, I. Popescu (Sibiel) și de secretarul Vic. Tordășianu, urcă tribuna improvizată, de unde dl. Chirca, punându-ne în vedere, că presidentul Reuniunii dl. Lucuța împedat prin bătrânețe și prin timpul nefavorabil, de a participa la sărbările mărețe ale harnicilor noștri Mercureni, l'a încredințat pe d-sa cu conducerea frumoasei expoziții, pe care o califică de una dintre cele mai reușite și instructive. Aduce sincere mulțămite tuturor, cari cu căldură au îmbrățișat idea aranjării expoziției și cari mult au jertfit pentru aceasta nouă ispravă a Reuniunii noastre agricole, ce cu cinste să se pomenească din neam în neam. De încheiere vizând la importanța culturii pomilor și la valorizarea poamelor, ce nou și bogat izvor de venit are să fie pentru noi — declară expoziția deschisă. Dela această dată expoziția a fost mereu locul de întâlnire al tuturor. Dl. Chirca și Tordășianu au fost în permanență în mijlocul nostru și au azistat, în calitate de reprezentanți ai Reuniunii, la toate sărbările.

(Va urma)

COMUNICAȚIUNI

Dela

„Reuniunea de agricultură din c. Timiș“.

Societate economică în comuna Zadany

Ziua de 27 Octomvrie a. c. fost pentru comuna Zadany (c. Timiș) o zi de sărbătoare, în care economii acestei comune intrunindu-să în bună înțelegere pentru alinarea greutăților ce apasă în ziua de azi pe econom, prin înființarea unei societăți au pus baza unei organizațiuni economice, menită pentru a represinta și apăra în viitor interesele locuitorilor din aceasta comună. La dorința economilor interpretată prin harnicul preot gr.-or. Nicolae Vulpe și de dl. notariu comunal George Zbegan a participat la adunarea generală de constituire din partea reuniunii de agri-

cultură din Timișoara dl. referent Nicolae Iancu, care a fost primit de popor cu mare însuflețire. Adunarea de constituire s'a ținut în sala spațioasă a școlii confesionale din loc, în care se adunase peste 100 economi.

La propunerea dlui Iancu adunarea alege un președinte adhoc în persoana dlui notar George Zbegan. Președintele mulțumind pentru încrederea ce i-sa dat și denumind pe dl. Nicolae Vulpe de notar al adunării, esplică pe scurt în cuvinte bine alese scopul adunării, salută pe dl. Iancu și l' roagă, să binevoiască a arăta în detalii scopul societății și favorurile de cari să pot bucura membri ei. Dl. Iancu arată deosebirea între timpurile trecute și împrejurările de azi și necesitatea inevitabilă a unei organizațiuni compacte a economilor mici. Accentuează prin exemple bune însemnătatea însoțirilor agricole și documentează cu date statistice rezultatele frumoase, ce le a obținut în favorul membrilor lor astfel de însoțiri. Prelegerea dlui Iancu, a și avut efectul cuvenit asupra celor prezenți înscriindu-se imediat 50 economi ca membri ai societății. Continuarea înscrierii din cauza timpului scurt s'a sistat și s'a amânat până după adunare. Președintele declară pe baza statutelor societatea de înființată. Să stabilește taca comunală de membru cu 2 coroane și să aleg apoi funcționarii societății. Se alege cu aclamațiune de președinte de onoare dl. preot Nicolae Vulpe, de președinte executiv notariul comunal George Zbegan de vicepreședinte Nicolae Vulpe și Nicolae Lazarescu, de notar T. Friedrich de casar George Albota și de bibliotecar Gerge Stancu. S'a constituit apoi comitetul din 12 membri și comitetul de supraveghiere din 3 membrii. Programul de activitate sa primit cu aprobare. Tot asemenea sau primit propunerile dlui Iancu referitoare la aranjarea unui curs pentru industria de casă pe speșele reuniunii centrale apoi referitoare la cultura plantelor industriale (sfecle de zahar, cânepă, tutun etc.) a căror valorisare o va asigura reuniunea centrală din Timișoara.

La sfârșit dl. preot Nicolae Vulpe mulțamește în numele societății nouă înființate, dlui Iancu pentru îndrumările bune și bunăvoința ce-a arătat-o pentru interesul comunei Zadany, și-l roagă atât pe dânsul cât și pe presidiul reuniunii din Timișoara ca să sprijinească societatea și în viitor. Dl. Iancu promite a face tot posibilul pentru înflorirea societății, îndeamnă însă pe economi a lucra în bună înțelegere și cu puteri unite pentru binele lor propriu. Adunarea abea târziu seara sa terminat.

NOUTĂȚI

Despărțământul asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român din Orăștie a ținut în 15 l. c. o ședință în care s'au luat între altele și următoarele hotărâri însemnate: S'a hotărât comandarea de 240 bucăți diapozitive din domeniul istoriei naționale, din istoria universală, din istoria naturală și altele, cari au să servească la prelegerile împreunate cu demonstrațiuni la skiophtonul despărțământului. Pentru acoperirea acestor cheltueli mari, s'a hotărât ca inteligența din Orăștie și jur să fie provocată pe cale ziaristică să se înscrie de membru la asociațiunea pt. cultura poporului; să se lanseze o colectă, la care ca cel dintâi contribuent s'a înscris deja deputatul nostru Dl. Dr. Aurel Vlad cu 20 Cor.; să se roage on. public ca în loc de gratulațiuni la anul nou, să le răscumpere în favorul despărțământului; în fine s'a hotărât să se introducă așanumita „marcă culturală”, idea părintelui Moța, ca la toate petrecerile și festivitățile arangeate în districtul acestui despărțământ să se lipească pe biletul de intrare și marca culturală în valoare de 2, 6 și 10 fileri (după dorință și putință) iar suma ce rezultă din vinderea acestor mărci să curgă în cassa despărțământului. Cei cari voesc să cumpere astfel de mărci să se adreseze la Dl. I. Moța, Orăștie.

Promovare. Dl. Traian Mihai fiul Dlui Ioan Mihai din Orăștie a făcut doctoratul în științele economice, financiare și politice la universitatea din Strassbourg.

Probă de romană. Duminică după amiază la 3 oare va ținea secțiunea industrială a Reuniunii economice din Orăștie probă de romană sub conducerea președintelui Dl. C. Baicu în sala hotelului Transilvania. Nădăjduim că și inteligența care ține să știe juca cel mai frumos joc național românesc, va lua parte în număr complet.

Negoțul, care e foarte puțin cunoscut de Români, e și negoțul cu părul femeesc. Țeara cea mai vestită în felul acesta de negoț este republica Franța. Din Franța să expoartă pe an 10,000 kg., și să impoartă 54,000. kg. de păr. La importul de păr are partea leului împărăția China de unde vine la an 20 de mii de kg. de păr negru și aspru, care'l subțiază și'l colorează în diferite nuanțe fabricanții din Paris cu ajutorul chimicilor. Din Italia să impoartă la an 6000 kg. păr negru de calitate mijlocie. Kgr.-ul să plătește de regulă cu 90 Coroane. Părul cel mai frumos și mlădios îl dă însăși Bre-tania, o provincă a Franței. Părul alb să plă-

tește mai bine, până la 1200 Coroane kilogramul. Apoi vine părul blond cu 180 Coroane kg-ul dacă este de 20—60 cm. de lung.

Franțozoaicele țărane fiind în stare bună, azi foarte cu greu să decid să-si mai vândă podoaba femească, pecând pela noi, ce e drept rareori, tot mai vezi agenți cutreeiând satele și îmbiând femeile să-si vândă pentru nimica toată, coada cea frumoasă.

Ouatul găinilor peste iarnă. Cât de bună ouătoare să fie găina, ouatul să domolește în vremea iernii; atunci crescătorii de paseri (hoare) cu pricepere, le hrănesc într'un mod deosebit. Trebuie dat găinilor dela Noemvrie și până în Februarie băuturi calde, adică zamă și boabele ferte ale năutului, precum și zama din ferberea urzicilor. Foile, și lujerele urzicilor ferte să amestecă cu făină de cucuruz în hrana hoarilor. Aceste amestecături, după cum ziserăm, să pregătesc când sunt calde, și să dau găinilor după ce să mai răcesc puțin. Decâtva timp s'a ajuns la folosirea unor prafuri, cari îmboldesc ouatul chiar și la cele mai răzvrătitoare pasări.

Anume:

Sare de cugă (bucătărie)	250 grame
Cărbune de lemn	170 „
„ „ pământ	190 „
Cărmidă pisată	30 „

Prefacețile în praf și amestecările toate la un loc, apoi din aceste prafuri să amestecă în făină de cucuruz și cu puțină apă caldă să face un brei (cir) foarte plăcut găinilor.

Toată filozofia pentru ca să avem bune ouatoare, stă în meșteșugul de a le da hrană întăritoare. Sângele de pe la măcelari întocmește o hrană minunată și costă mai nimic, trebuie însă să'l întrebuițăm fert. Ca să'l pregătim, îl vărsăm într'o căldare cu apă fiartă; după o jumătate de ceas de ferbere el să întărește, apoi îl mestecăm cu făină, adăogându-i și tărățe, și-l frământăm puțin, astfel pregătit îl dăm găinilor să mănec.

Cât trăiesc animalele? Animalele domestice trăesc de regulă mai mult decât neamurile lor cele sălbatice. Cânele poate trăi 20 de ani. Porcii pot trăi până la 40 de ani. Vârsta mijlocie a calului e de 26—27 ani, deși avem exemple de cai cari au trăit chiar 62 de ani. Caii de tramvay rar trec peste 12—13 ani. Iepurile de casă trăește 7 ani, iepurile de câmp 8 ani. Veverița pe lângă toată grija cu care să apără, moare în anul al 7 lea. Cămila cea blândă, trăește până la 100 de ani; ursul cam 20 ani, leul o duce până la 70 ani; elefantul, deși nu e regele, dar e patriarhul animalelor, el ajunge până la 400 ani. Pielea cea groasă nu asigură totdeauna și o viață lungă. Rinocerul

de exemplu, de acărui piele să turteste glonțul de pușcă, moare de regulă în anul al 22 lea.

Cit poate costa o grevă: Muncitorii când nu vreau să lucre sub condițiunile de plată de până acum, întrerup munca, în nădejdea că astfel vor putea sili pe întreprinzător ca să le îmbie condițiuni mai favorabile. Incetarea aceasta a muncii să numeste grevă, ori cu cuvintul englezesc, *straic*. Până la ce sumă enormă poate să se urce cheltuia împreunată cu o astfel de grevă ne-o spune statistica. Tocmai acum să lucră în ministeriul de comerț la compunerea statisticeii despre grevele anilor trecuți. Datele sunt cul-se de inspectorii industriali dela partidele interesate. Foarte interesante sunt datele privitoare la greva muncitorilor din fabricile de fer și cele metalurgice, care le-a adus greviștilor perderi însemnate. La greva asta au luat parte 25.000 oameni și a durat 42 zile. Perderea plății zilnice să evaluează pro cap la 4 coroane, deci pentru timpul grevei 4 milioane și 200.000 coroane. Afară de aceasta s'a păpat și fondul de grevă, care a fost de 400.000 cor. Așadară laolaltă i-a costat pe muncitori greva aceea nu mai puțin decât 4 milioane 600.000 coroane.

Producțiuni și petreceri.

Tinerii meseriași rom. din loc, invită la *serata teatrală* ce o vor arangia Sâmbătă, în 12/25 Noemvrie 1905, în sala hotelului „Transilvania”. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: Locul I.: șirul 1, 2 și 3, câte 2 cor.. șirul 4 și 5 câte 1 cor. 60 fil., locul II.: șirul 1 și 2, câte 1 cor. 20 fil., șirul 3, 4 și 5, câte 1 cor.; parter 80 fil.; galeria 50 fil.; Loge, câte 8 cor. Venitul curat e destinat fondului propriu. Suprasolviri să primesc cu mulțămită și se vor cuita publice. Bilete de intrare să pot căpăta la dl Ioan Lăzăroiu și seara la cassă.

Program: 1. „*Sbucium*”, de E. Sabo, decl. de dșoara Ana Berian. 2. „*Așa a fost să fie*”, piesă teatrală într'un act, de Alex. Țințari jucată de d-nii, G. Suci, G. V. Bidu, L. Roșca, N. Opincar jun., N. Herța, d-șoarele, A. Ciucurel și A. Berian. 3. „*Otravă de hâr-ciog*”, com într'un act, de Anton Pop, jucată de d-șoara L. Dicu și dl G. Suci. După producțiune dans!

NB. Cei cari diu greșală n'au primit invitare, să se conzidere prin aceasta de invitați.

Teatru român în Sibiu. „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” a dat Vineri la 17 Noemvrie st. n. 1905 în teatrul orașenesc piezele: I. Postașul dragostei Comedie în trei tablouri, de N. Rădulescu-Niger. II. Arvinte și Pepelea Vodevil într'un act, de vasile Alexandri. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea săracilor nostri.

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curtii Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Locahul de vânzare: Str. Andrassy 23.

Bibliografie:

A apărut Nr. 11 din revista „*Funimea Literatură*” cu următorul număr: Băzmul iubirei (versuri) B. Lucescu. O hotărâre, schiță Liviu Marian Voina. Baladă popor ală. S. Fl. Marian. Cum scriu străinii despre noi, George Tofan. Toamna târzie (versuri) S. Beuca Costineanu. Mă întreabă (versuri), Rotică. Octavian Goga, V. M. Dări de seamă. — Cronică. G. Codrean și I. I. Nistor. Notițe bibliografice. Nr. Redacția și adm. Suceava (Bucovina) strada Sturza Nr. 655.

Amicul Tinerimei, revistă pentru educația tinerimei cu următorii cuprins: 1. Cine capătă bătae. Pia. 2. Procesul unui iepure de casă. (scenă într-un act.) Zi. 3. Obiceiuri de ale papuașilor din Noaua Guineea. Nepos. 4. Camarazii bogati, (istorioară) Ioan Cioata învăț. 5. Prima lecție. Roma. 6. Ceva din arta navigației. 7. Din lumea mare. G. M. Murgoci. 8. Povești despre inteligența animalelor. — Director I. Moșil, Târgu-Jiu. Abonamentul pentru Austro-Ungaria: Pe un an 8 cor; pe o jumătate de an 4 cor; pe 3 luni 2 cor.

Târgurile din Ungaria, Transilvania și Banat.

Dela 6—12 Noemvrie v. 1905.

Dum Luni	6 Apoldul mare. Boroșneul mare. Frata un. Kecskemét Vințul de sus. 7 Capolnas. Ibașfalău.
Marti Merc.	8 Goroslaul de pe Someș. Lipova. 9 Bistrița. Jimborul mare.
Joi Viner Sâmb	— — — — —

Dum. a 22-a după Rusali, ev. 5 dela Luca. gl. 5, v. 11.

Dum Luni Marti Merc. Joi Vineri Sâmb	6 P. Pavel 7 SS. 33 M. de M. 8 † Arh. M și Gav. 9 M. Onisifor 10 Ap. Erast 11 M. Mina Victor 12 S. Ioan mil.	19 Elisaveta 20 Felice 21 Intr. Născ. 22 Cecilia 23 Clement 24 Ioan 25 Catarina
---	--	---

Redactor resp. ADRIAN CRISTEA

ALTOI**de viață de vie ireproșabili**

precum și capeți (surcei) și rădăcini de viață de vie europeană și americană,

să poate căpăta numai la

Prima școală transilvană de viață de vie din Mediaș (Medgyes)

a lui

Mihail Ambrosi,

proprietar de vii și presidiul comisiiei de vieri al societății agricole săsești din Transilvania.

!! ENORM NOROC LA TÖRÖK !!**Neîntrecut**

este norocul, care favorizează colecturile noastre principale.

Mai mult de 21 milioane cor. am plătit noi în scurt timp mușterilor nostri. Singur în ultimele 6 luni

cele mai mari 2 câștiguri

anume:

PREMUL CEL MARE DE 600.000 COROANE
CAȘTIGUL „ „ „ 400.000 „ „ „

4 de câte 100.000, 3 de 90.000, 2 de 80.000, 3 de 70.000, 3 de 60.000, mai multe de câte 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 și afară de acestea încă nenumărate câștiguri în mărime de 10.000, 5000, 2000, 1000, ș. a. m. d

Având, deci loteria aceasta cele mai multe șanse de câștig dintre toate loteriile din lume, îndemnăm pe fie-care ca dela noi să-și procure losurile. — În a 17-a loterie de clasă reg. ung. se vor trage din nou din

110.000 losuri 55.000

câștiguri în bani. În total se vor sorti în curs de 5 luni enorma sumă de **14 milioane 459 00 cor.**

Bestellen Sie die bei Ihrem**Namen stehende Glücksnummer!**

Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrascht der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Ankauf der neben den Namen stehenden Nummer mit einem Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine grosse Rolle und kann es gerade ein Zufall sein in der neben dem betreffenden Namen stehenden Nummer das Loos getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn erhält.

Adam, Adél	12136	Dézső, Erzsébet	65875	Iván, Jolán	2393	Ottó, Melánia	21451
Adolár, Agnes	3223	Ede, Esz er	4043	Jakab, Józsa	98322	Ódón, Narczisa	55177
Adolf, Agota	22037	Elek, Etel	41799	János, Judith	35597	Pál, Nesztli	2787
Agoston, Amália	60017	Elemér, Flóra	107273	Jenő, Juliska	54895	Péter, Olga	51515
Aladár, Anna	41777	Emil, Franciska	32443	József, Karolin	17339	Pista, Paula	101969
Albert, Anatólia	74336	Endre, Frida	92777	Kálmán, Katinka	63775	Richard, Pelagio	8455
Alfréd, Apollonia	20292	Ernő, Genoveva	52551	Károly, Katalin	48741	Robert, Petronia	79787
Akos, Aranka	101001	Ferenc, Gertrud	12115	Kornél, Klára	66344	Rudolf, Piroška	12533
Ambras, Berta	50901	Frigyes, Gabriella	93989	Kristof, Klótild	7279	Salamon, Regina	6527
András, Blanka	35266	Fülöp, Gizella	60037	Lajos, Kornelia	109707	Samu, Rozsika	17715
Antal, Borzala	2392	Gabór, Hedvig	20799	László, Krisztina	50919	Sándor, Rozalia	38107
Arnold, Boriška	90572	Gáspár, Heléna	79747	Leo, Kunigunda	96622	Simon, Sári	107897
Arpád, Betti	32117	Gergely, Henriett	51631	Lipót, Laura	21624	Tamás, Sarolta	48564
Arthur, Bela	105317	Géza, Hermina	38997	Loriuc, Lenke	66022	Tibor, Szerena	74377
Angel, Brigitta	13223	Gusztáv, Hilda	2736	Manó, Leonia	6270	Tivadar, Teréz	2727
Attila, Cecilia	52333	György, Ibolyka	55487	Márkus, Lidia	34484	Tivadar, Teréz	34950
Balass, Cornelia	73397	Gyula, Iduska	35375	Márton, Lina	95297	Tóbiás, Terus	55477
Balint, Dóra	24034	Henrik, Ilona	34477	Mátyás, Ludmilla	52977	Vendel, Valeria	20005
Barnabás, Dorottya	9001	Hermann, Ilma	9299	Mihály, Lujza	24292	Victor, Veronika	101011
Bela, Cecilia	38277	Hugó, Ilona	46495	Miklós, Magdolna	65146	Vimos, Viktória	50908
Benedek, Eufania	108855	Ignác, Irén	12115	Miksa, Malvin	45662	Vince, Vilma	12413
Bernát, Emma	51377	Illes, Irma	45273	Mór, Marcit	12306	Zoltán, Zsófia	65665
Daniel, Ernesztin	101911	Imre, Izabella	109333	Nándor, Mária	109659	Zsigmond, Zsuzsanna	5468
Dávid, Éva	16364	István, Janka	27174	Orbán, Mártha	36784		
Denes, Eve In	92157	Isidor, Johanna	53077	Oszkár, Matild	67197		

Cel mai mare câștig evaluează 1.000.000 coroane.

Special 1 premiu cu 600.000, 1 câștig à 400.000, 1 à 200.000
2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000
1 à 50.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000
8 à 15.000, 36 à 10.000, și multe altele;

Costul losurilor originale de clasa I. este:

pentru o optime ($\frac{1}{8}$) fl. — 75 sau cor. 150 pentru un-pătr. ($\frac{1}{4}$) fl. 150 sau cor. 3—
„ o jumét. ($\frac{1}{2}$) „ 3— „ „ 6— „ „ „ 6— „ „ 12—
și se trimt cu ramburs sau în urma trimiterii anticipată a banilor.

= Planurile oficiale se trimt gratis =

Cererile pentru losuri originale rugăm a le face cu încredere până în

23 Noemvrie n. a. c. la

A. Török & Co.

Cassă cea ma mare de bancă în Budapesta.

Cel mai mare debitant al Ungariei în loteria de clasă.

Secțiunile loteriei de clasă a colecturei noastre principale sunt:

Centrala: Theresienring 46/a.

2. filială: Museumring 11/a

1. filială: Waitznerring 4/a

3. filială: Elisabethring 54/a

Import de cafea și Tea etc.

Domnul **Romul Pascu**, comerciant în Fiume, posedă mare depozit de coloniale și fructe sudice (portocale, lămâi, mandaline). Efectuește prompt și culant tot felul de mărfuri de băcănie în pachete postale de 5 kilograme.

Asemenea exporează comande de cumpărări și vânzări de produse, precum: cucuruz, grâu, mazere, linte în cantități mai mici și cu vagonul.

Informațiuni și preț-curent la cerere să trimită gratuit, alăturând o marcă de 10 fil.

Să încurajem serios pe neguțătorii noștri români

Pentru 5 coroane

trimit 4½ chilograme (c. a. 50 bucăți) puțin deteriorat dar' fin

SĂPUN DE TOALETĂ

ales frumos, de rose, crin, iorgovan, viorele, reședă, iasmin și lăcrămioare. — Pe lângă trimiterea înainte a sumei sau cu rambursă trimite:

Alexandru D. Scheffer
Budapesta, VIII. str. Bezerédi nr. 3.

PRĂVĂLIE ROMÂNEASCĂ MĂRFURI BUNE!

P. T.

Am onoare a anunța publicul românesc din Orăștie și din împrejurime, că am deschis o

prăvălie românească

în Orăștie Piața mare

de ferărie, coloniale, făină și diverse articole necesare la gospodăria casei și fiind conștient despre dragostea cu care este îmbrățoșată aici ori-și-care întreprindere națională — promițând totodată că-mi voi da toată silința să corăspund tuturor recerințelor unui bun și solid comerciant — rog inteligența și țărănimea română să mă sprijinească în întreprinderea mea.

Numai astfel, ajutându-ne unii pe alții, inteligență, țărănime și negustorime, vom merge înainte spre mărirea neamului nostru!

În speranța că mă veți sprijini cu dragostea cuvenită,

rămân al D-Voastră recunoscător

3—5

IOAN E. CANDREA.

SERVICIU PROMPT! PREȚURI MODERATE!

„MINERVA“ INSTITUT TIPOGRAFIC IN ORĂȘTIE.

EFFECTUEȘTE ORICE LUCRĂRI APARTINĂTOARE ARTEI TIPOGRAFICE.

Tusea!

Cine nu vrea s'o ia în seamă păcătuiește contra sănătății proprii!

Caramellele lui Kaiser

cu marca de scutire „3 brazi“, sunt încercate și recomandate de toate autoritățile medicale ca mijloc contra tusei, răgușelei, catarrhului, flegmei și a catarrhului cronic de grumazi.

4512 atestate dovedesc că împlinesc ceea ce promit.

Pachetul de 20 și 40 bani să căpăta la farmacia

JOSEF GRAFFIUS în Orăștie.

4—34

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spargerii

pentru păstrat bani, registre și documente în toate mărimile și formele.

Soliditate garantată.

Prețuri eftine.

A se adresa la: Prima fabrică transilvană privilegiată ces. și casse de fer și oțel

a lui

R. ÖSZY

Sibiu — Nagyszeben

Strada Dumbrăvii Nr. 3.

Strada Bruckenthal Nr. 5.

Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco.

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).
Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 $\frac{1}{2}$ %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de dăduri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin poștă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arândează și exarândează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

38—

Sobe noi!

Cuptoare de fier cu aparat de regulare!

Sobe și cuptoare.

Le expediază din depositul din Sibiu. — Din atelier franco la fiecare stațiune. La cerere se trimite preț-curenturi.

Deposit bogat în tase, în sîrme și în plăci de sobă în instrumente de camin și în păstrător de instrumente de camin, pietre de sobă.

Cărbuni de peatră și Coaks 50 chilograme se aduc acasă în Sibiu. * * * * *

Carol F. Jickeli
Sibiu.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. vindecă și înviează

Deosebită atențiune rării, că acest aparat de 20

(190)

Nu e mijloc secret pe lângă garanție e a se da împrejur vindecă boale vechi de ani.

85—

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fructuri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, ausul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftelor, mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. publică asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprefiat și cercetat. Deja eftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. colțul strada Kálmán.

THE MUTUAL

Societate pentru asigurări de viață în New-York.

Averea institutului la 31 Decemvrie 1904 a fost

2.284.862.000 franci.

Contractele dela „The Mutual” sunt neatacabile după doi ani dela datul subscrierii. După un an de valabilitate se plătește suma asigurată și în cas când moartea a provenit din sinucidere sau duel. Contractele dela Mutual sunt libere de ori-ce restricțiuni atât cu privire la locuință și călătorii cât și cu privire la împlinirea datorinței militare în cas de rășbel pe uscat și pe apă. Afară de aceasta acei indivizi cari sunr în armata comună, ces. și reg., la marină, precum și rezerviști dela armata teritorială (honvéd) și glotașii în cas de mobilizare și rășbel sunt asigurați cu valoarea deplină a sumei asigurate din contract fără cea mai mică detragere și fără de a se plăti pentru acest favor vre-o taxă deosebită.

Agentura principală în Ungaria:
Budapesta, VI., Andrassy-ut 20.

Totfelul de îndrumări și deslușiri se dau cu plăcere și la administrația acestei foi. 20—52